

למה מדליקין נרות בחנוכה?
אלא בשעה שנרצחו בניו של חשמונאי הכהן הגדול
למלכות יוון נכנסו לבית המקדש
מצאו שם שמונה שיפודים ברזל,
וקבעו אותם והדליקו בתוכם נרות.

מקור: פסיקתא רבתי

שלום לכולם,

השבוע התקיימה האסיפה הראשונה של "אגודת עתיד כפר מנחם", בה השתתפו גם נציגי יורשים שאינם חברי קיבוץ. האסיפה אשרה את חלוקת הרווחים וחולקו תעודות מניה לכל החברים באגודה, שהוקצו להם יחידות השתתפות. בזה יצא לפועל הסדר שיוך ההון. לצידו של בועז, שרכז את הצוות עמלו, במיוחד בתקופה האחרונה, רינה יגאל ברק איה ואמנון, המרכז את נושא הוותק מזה מספר שנים. ואני מבקשת להודות להם על ההתמודדות עם תהליך מורכב הן מבחינת הנושא והן מבחינת התהליכים הנלווים לו. ותודה גדולה נוספת לגיורא מרקר מרבדים, שליווה את הצוות במסירות מקצועיות, סבלנות והתמדה רבה עד שהגענו לשלב זה.

במקביל להתנעת הליך שיוך ההון נפגשה המזכירות עם מנהלת שיוך הדירות לסיכום התהליך – תכנונו וביצועו. מנהלת שיוך הדירות הייתה מורכבת, בשנתיים האחרונות, מעמליה, שרכזה את הצוות, שלומי גרבר וחמוטל, כמנהלת קהילה. קודם לכן עסק הצוות בכל תכנון התהליך הן ברמת ההסדרים החוקיים והן ההסדרים החברתיים. נכון להיום כמעט כל החברים והיורשים חתמו על חוזה שיוך הדירות וגם תהליך תשלום או קבלת דמי האיזון קרוב לסיום.

המנהלת הביאה לידיעת המזכירות את אותם מקרים בהם עדיין לא נחתם חוזה והם הועברו לטיפול. בשלב הראשון הוחלט, כי לגבי החברים שעדיין לא חתמו על חוזה שיוך הדירה והינם חייבים, ייערך קיזוז של החוב בחלוקת הרווח הקרובה בהליך שיוך ההון וזאת בהתאם לתקנון. למותר לציין, כי לזכאי שיוך הדירות שעדיין לא חתמו על החוזה, לא הועבר הסכום, להם זכאים ומעבר לכך, אף הופסקה ההצמדה לריבית.

כפי שכולנו כבר חשים ויודעים תהליך שיוך הדירות הינו תהליך שהשפיע על התנהלות הקיבוץ במישורים רבים: האוכלוסייה המתגוררת בקיבוץ וזיקתה לקיבוץ, מקורות הקהילה, אחריות החבר על נכסיו, השטחים הציבוריים ועוד.

בנוסף להעברת הטיפול באותם חברים ויורשים, שעדיין לא הסדירו את החתימה על החוזה, המליצה המנהלת למזכירות על הנושאים אותם רואה כחשובים לטיפול בהמשך, בהקשר לתהליך שיוך הדירות. קיבוץ כפר מנחם החליט בעבר על שיוך קנייני. כפי שפורסם כבר בעבר, ישנן

אפשרויות שונות לביצוע הליך קנייני, אך עדיין אין את כל הפרמטרים לבחינת הכדאיות הכלכלית לביצוע התהליך באופנים השונים. הנהלות הקיבוץ החליטו לחכות עד התבהרות הנתונים. לכשיתבהרו הנתונים יוקם צוות, שיבחן את ההיבטים החברתיים והכלכליים בנושא. נושא נוסף להתייחסות, הנגזר מהליך שיוך הדירות, הינו קבלה לחברות של יורשים המתגוררים בדירותיהם. הטיפול בנושא זה יועבר לטיפול של צוות צמ"ד כבר עתה ניתן להתחיל בהליך קבלה לחברות של יורשים שהדירה הורשה להם.

הוצגה בפני המזכירות הבעייתיות, כי אין ועדת בקורת בקיבוץ מזה כשנה ויותר. היה יותר מניסיון אחד להקים את הועדה ללא הצלחה. קשה להמעיט בחשיבות ועדת בקורת, המפעילה ומנחה מבקר פנים לצורך בחינת עבודת הגופים המנהלים. המזכירות חוזרת ומבקשת מכל חבר לשקול להגיש מועמדותו לגוף זה, שיש לו תרומה גדולה, בשיפור תהליכי העבודה וקבלת ההחלטות בקיבוץ. חברים שפניה זו נוגעת אליהם, מוזמים מאוד לפנות לחמוטל ולהציע את עצמם.

בית הלבוש- המזכירות אישרה השנה השקעה לצורך הורדת בית הלבוש לקומת המכבסה, במקום בו עמדה המעגלה. מזה תקופה ארוכה קומת בית הלבוש אינה מנוצלת כהלכה מבחינת מקום, ולאחר ספירת התאים בהם החברים עושים שימוש, התברר כי ניתן להעביר את הפונקציות השונות לקומה התחתונה. אנו ערים לכך שיש בכך שינוי של הרגלים הן בנושא הגישה והן במספר התאים שיוכל כל חבר לקבל, אולם המעבר נעשה מתוך שיקולי התייעלות, הן ברמת כמות כוח האדם שתוכל להפעיל את המקום והן מבחינת השירות של חלוקת הכביסה. כמו כן הקומה שתתפנה תהווה מקור הכנסה נוסף לקהילה. אנו מבקשים סבלנות אורך רוח ומוכנות לשינוי.

ועוד בענייני שינויים- החל משבוע הבא גלינה נאוסיהין תחליף את ניקי כמקשרת למכשירים הסולאריים. תודה לניקי על העבודה ובהצלחה לגלינה בתפקיד זה.

הקיבוץ הגיע להסדר עם מוסא ביחס לנושאים שהיו במחלוקת מזה שנים רבות.

כפי שפורסם בקרוב עתידה להתקיים שיחת קיבוץ בנושא הגישור. הגישור נבע מתוך רצון הן של הקיבוץ והן של תושבי ההרחבה להגיע להסדר של הנושאים השנויים במחלוקת. טרם שיחת הקיבוץ יפורסם לכלל החברים ההסדר המוצע של המגשר, הסדר אשר יוצג על ידו בשיחת הקיבוץ. יש לזכור, כי מטרת הגישור הינה למצוא דרך ליצירת דרך לחיים משותפים. כל צד נדרש לגלות גמישות, על מנת שניתן יהיה לפתור את הקונפליקטים ולחיות לאורך שנים באווירה טובה משותפת. יש לזכור, כי ההרחבה הביאה איתה שינוי דמוגרפי שמהווה בפני עצמו מנוף לתהליכים רבים נוספים. חשוב שתגיעו לשיחת הקיבוץ ולקריאת ההסדר בלב פתוח.

שתהיה לכולנו שנה אזרחית טובה,

חמוטל- מנהלת הקהילה .

תהליך שיוך דירות – עם סיום עבודת המנהלת

עשר שנים עברו מאז ההחלטה על היום הקובע לשיוך דירות (נובמבר 2001) ועד היום. הצוות החברתי שעמדתי בראשו החל מ-2004, עסק בהיבטים החברתיים של התהליך ממנו

נגזרו גם היבטים משפטיים וכלכליים. הליווי המשפטי היה של **תמיר** ובנושא הכלכלי נעזרנו גם בגיורא מרקר, בנוסף לאנשי הכלכלה והכספים של הקיבוץ. צוות התכנון בראשותו של **איצלה** עבד במקביל בהיבטים התכנוניים (פרצלציה, שמאות, קשר עם מוסדות המדינה). המנהלת הוקמה בקיץ 2009 לאחר סיום עבודת הצוות לשיוך דירות שטיפל בנוהלי שיוך דירות עד אישורם בקלפי. חברי המנהלת: **שלומי גרבר, חמוטל, זיו ועמליה**.

הנושאים בהם טיפלה המנהלת שייכים כולם למימוש הפנימי של שיוך הדירות בכפר מנחם: הכנת הסדרים משלימים להסדרי שיוך דירות בנושא נוהלי תשלומים ותקבולים והתייחסות לעזיבת חבר. ההסדרים נוסחו ע" **תמיר**.

 הכנת חוזה שיוך דירות עליו חתמו בעלי הדירה ונציגי הקיבוץ. הניסוח היה ע" **תמיר**.

 הופקו חוזים פרטניים לכל בית אב, והמכילים את הנתונים הספציפיים להם. החוזים הוצגו לעיון החברים במפגש מיוחד.

 חלוקת החוזים לחברים צוינה באירוע חגיגי במועדון בהשתתפות מספר רב של משתתפים.

 מועד מימוש פנימי של שיוך דירות נקבע לינואר 2010, אך חלוקת החוזים והחתימה עליהם התאחרו ורק החל מאמצע אפריל החלה החתמת החברים. בתהליך ההחתימה ישבו נציגי המנהלת (שלומי גרבר ועמליה) באופן יחידני עם נציגי כל בית אב, חברי קיבוץ וגם יורשים שאינם חברי קיבוץ, ומעבר לחתימה הוסדר גם ההליך הכספי. נכון להיום נותרו מעטים שלא חתמו, בשל בירורים שונים, או המתנה לצו ירושה, או אפוטרופסות.

 הנתונים הכספיים הועברו להנהלת חשבונות, שנדרשה להיערך למצב חדש של תשלומים לזכות או לחובת חברים ויורשים, בגין הסדרי שיוך דירות, אך בנוסף לכך גם להעברת שכר דירה בדירות יורשים שהצטבר מינואר 2010 ועד סוף יולי 2010. כל הנושא הכספי ממשיך להיות מטופל במידת הצורך על ידי **יעד**.

 במקביל לתהליך ההחתימות, קיימה המנהלת ישיבות לטיפול בבעיות פרטניות שצצו במקרים מסוימים ודרשו חשיבה ומענה. בהדרגה הועברו הבעיות שנותרו לטיפול של מזכירות הקיבוץ.

 המנהלת עסקה גם בטיפול בניסוח חוזה שכירות אחיד עבור משכירי הדירות, בו צוינו התנאים ההכרחיים להבטחת תשלומי המסים לקיבוץ ולישוב, גם אם במצב החדש החתימה על חוזה ההשכרה היא בין המשכיר לשוכר ולא בין הקיבוץ לשוכר. החוזה נוסח ע"י עו"ד **מארי קושניר - הררי**.

היום, עם סיום תפקידה של המנהלת, תטפל המזכירות בנושאים הנגזרים משיוך דירות. כל הנתונים, התקנונים ומידע נוסף הועברו בצורה מסודרת לידי מזכירת הקיבוץ ואני עומדת לרשותה בכל עת במידת הצורך.

עמליה גולדברג

ועדת תכנון - דו"ח מצב

מזה כשנה אני משמש בתפקיד רכז ועדת תכנון.

נפלתי למקום הזה כמעט בטעות - החלטתי ללכת עם העניין הזה הלאה ולנסות להשפיע על כל הגורמים הנוגעים בעניין, כדי לקדם שיפור במצב השטחים הציבוריים בישוב שלנו. נראה לי, שאנחנו תפסנו פיגור רציני, יחסית למה שקורה בישובים אחרים, בכל הקשור לכבישים, מדרכות, תאורות ונוי .

יש צוות היגוי, שמתכנן בעזרת מתכננים חיצוניים, את התכנון הכולל של הישוב. תכנון, שהוא פועל יוצא של הפרצלציה, לטובת שיוך הדיור. התכנון כולל תשתיות מתחת לקרקע, כמו ביוב, תקשורת וחשמל ומעליהם הכבישים, המדרכות והנוי. כבר לפני שנה, הייתה טענה של הצוות, שהתכנית קרובה מאד לסיומה. בפועל ולא הכול סגור עד הסוף, אבל פחות או יותר, תכנית זו קרבה להיות סופית. אני ממליץ מאד לצוות ההיגוי לפרסם את התכנית לציבור ולא להסתמך על זה, שבעבר היא כבר הוצגה, הפרסום שלה, יביא הערות שלעתים, יהיה כדאי לשמוע אותן בעוד מועד וימנע את המריבות ברגע האחרון, כפי שקרה בעניין החניה ליד המועדון .

התייחסותי לעניין צוות ההיגוי באה, כדי להבהיר את המצב, שבו אנחנו הולכים להוציא כספים רבים, בעתיד הקרוב, שאמורים להביא אותנו למצב תשתיות ראוי , לכן לא כדאי לבזבז כסף על תיקוני כבישים לדוגמא וכדאי לשמור את המשאבים, לטובת התכנית הגדולה. זה מביא אותנו לכך, שהכביש ליד בית הדר, לדוגמא נראה כמו שהוא נראה, אם נחכה לתכנית התשתיות, שתציל את המצב, יכול להיות שנמשיך לחיות עם קטע הכביש הזה עוד הרבה זמן. כנ"ל נושא החניות, שהיום רבים סובלים מחוסר הסדר בו. החניות ככלל הוא נושא מאד שנוי במחלוקת, אבל אנחנו למעשה הכרענו - לדעתי בצדק, שבכל מגרש תהיה גישה לרכב. הרבה אנשים מאד לא מרוצים שהדרך עוברת לידם, אבל לא חושבים על אותם אלה שאינם גרים בקצה וגם להם יש צרכים של גישה .

ועדת תכנון עוסקת בשיפור דברים שמציקים לנו ואינם מתנגשים עם התכנית הכוללת. נכון להגיד, שהיום כל יוזמה לשיפור, נבדקת קודם כל בהתאמתה לתכנית הכוללת .

מה עשינו השנה: במשך השנה, יש לקחת בחשבון שבתקציבים מאד נמוכים, קידמנו את פינוי הפסלים והחנוכייה של מיירים מהמוזיאון, לקראת הפיכתו לבית ספר. צבענו את כל המעקים החלודים בסביבת חדר האוכל והמרפאה., הורדנו את הבית המשולש ליד מגרש הספורט והשטח נראה היום נקי. העברנו את האשפה למיחזור, לאזור רחוק מן העין מאחורי המוסך. הוצאנו את מיכל הגז ליד הכולבו, כדי לאפשר להרחיב את השטח המרוצף.

יחד עם צוות התשתיות קידמנו את תאורת הכביש מהשער עד הסילו. הנושא מקודם, למרות שיש התלבטות קשה בין תאורה רגילה, (מה שכמעט הוחלט לבצע), לבין תאורה סולרית, שהיא ירוקה וחסכונית. העמדנו עמודים סולריים לדוגמה באזור חשוך של הכביש, אבל לא היינו ממש מרוצים מהצורה וכמות התאורה. בזמן הקרוב יגיע עמוד אחר לדוגמה, אם הוא יהיה מוצלח, נוכל לסיים את הפרויקט ואולי גם בחסכון כספי גדול .

תכניות לשנה הבאה - מאד היינו רוצים לטפל באזור הכולבו, שם ניתן להרחיב את המשטח וגם לקרות ואו להצל את כולו או את חלקו. כנ"ל צריך לטפל בצורת החניה ליד הכולבו, דבר שמופיע בתכנית הכוללת וצריך למצוא דרך לקדמו. הכניסה המזרחית של חדר האוכל סובלת מלכלוך, מדרכה רעועה וחוסר של גגון, להגן בפני הגשם והשמש. אפשר בהוצאה לא גדולה מדי לשפר את המצב. תיקוני כבישים ובמפרים - בעניין הזה יש בהחלט התנגשות עם התכנית הכוללת, אבל אני חושב, שבמקומות מסוימים צריך לטפל ולא לחכות. הכבישים הראשיים סובלים גם, כי הם נושא, שאפשר בגינו להשיג כספים חיצוניים.

תקציב - יש תקציב לנוי ויש תקציב לתיקונים הכרחיים, יש גם תקציב לפיתוח אבל הוא אינו נתון לשיקול הועדה.

ועדת תכנון - נכון להיום הועדה מורכבת בעיקר מבעלי מקצוע שמקורבים לעסקי הבניה. אני חושב, שצריך להוסיף לוועדה נציגי ציבור שיהוו לובי חזק יותר כלפי המוסדות. אני קורא בזאת לכל מי שמעוניין להשפיע, לפנות אלי, או לחמוטל, או למש"א ולבקש להצטרף לוועדה.

מרדכי קריסטל

*לאביה ויטאל וכל המשפחה
ברכות חמות אהולצות הנכדה בת אסלי ואני!*

בקלפי ב- 15-16.12.11
התקבלו לחברות ג'ו קרון, טונדה קורן, חלי זלינגר. בשעה טובה וחג לכולנו.

צקי רפאלוביץ נבחר כמנהל מש"א - בהצלחה לצקי ולכולנו.

אושרו הצעות לשיפורים ועידכונים במבנה הארגוני של קבוץ כפר מנחם.

מועדת בריאות

צוות המרפאה עובד זה זמן רב בחוסר כח אדם. כרגע עובדות שתי אחיות ענבל ודנית ואנו מחפשים בקדחתנות אח/אחות נוסף(ת) לעזרה בכוננויות ולעבודה בבית הדר. יש מספר מועמדים/ות ואנו מקווים שבעתיד הקרוב ביותר, נסיים פרשה זו ונמצא מועמד/ת מתאים/ה.

לאחרונה עלתה בצוות המטפל בתקציבים וסיבסודים הצעה לשינוי שיטת הסבסוד של תרופות. הכוונה, לבטל את הסבסוד ולקבוע סכום מקסימום להוצאה לחבר (בדומה לקופ"ח). העניין נבחן וטרם נתקבלה החלטה.

שיטה זו תיטיב עם צרכני התרופות הגדולים (במיוחד הכרוניים), אבל לא בטוח, שלא תגרום לעליה בהוצאה של הקבוץ על תרופות.

אני רוצה להזכיר לחברים פעם נוספת, שטלפון אחות תורנית מיועד אך ורק למקרי חרום ולא למקרים אחרים (הזמנת תרופות וכו'). כוונתנו גם לצרף את התושבים לאפשרות להשתמש בשירותי האחות התורנית, תמורת תשלום כמובן.

חברים שאלו אותי (בעקבות פרסום לא ברור בעלון) האם אני מסיים את תפקידי התשובה – בפברואר – מרץ תערכנה בחירות ומי שייבחר ייבחר.

זה הכל להפעם
אמנון זלינגר

תוכנית עבודה לשנת -2012 מועדת בנים – צעירים עד 28-

אנחנו רוצים להמשיך בשיפור תנאי המגורים של הבנים כמה שאפשר, לכן התוכנית שלנו להמשיך במהלך שהתחלנו בו השנה, החלפת המזגנים בדירות בכיכר [ליד המוזיאון - החלפנו 10 מזגנים] וכן החלפת מספר מטבחים, תלוי כמובן באישור תוכנית השקעות בקהילה!

כמו כן במשור העקרוני אנחנו רואים צורך לבדוק את הרלוונטיות של החלטות לגבי הסדר הסטודנטים החדשן [מילדי שנת 1987].

לגבי הדירות של קהילה אנחנו רוצים לבדוק ולהגדיר דברים באופן יותר ברור - באחריות מי הדירות, מי גר איפה – גיל / תקופה, וכו'.

עוד נושא לסדר היום / למחשבה - על פי המציאות שנתקלנו בה, הוא צורך בדירות [שני חדרים] שישמשו זוגות צעירים, שיהיו דירות קהילה [בבעלות הקיבוץ], ויתנו מענה ל"תקופת מעבר" - עד שהם מגיעים לשלב של בניה או קניה של דירה, .. בשנה האחרונה נעשה שיפוץ של שתי אשקוביות מה שנתן מענה חלקי לאוכלוסיה זו, ומכוון שאנחנו רוצים שהבנים הצעירים יחיו פה צריך לחשוב על פתרונות - לשנים הבאות, ..,

בשם ועדת בנים [אורנה ת.א, רוני ס., נועם ק.] אבנת

6.12.2011 72 שנה לעלית חפ"נו הפאולנים
לעלית על הקפה בכפר מנחם

ימי בראשית

לציון יום הולדת לקבוץ הביאה נורית גלינה לקט הנוגע לקבוצת "כרית", מתוך "ימי הדר" – סיפוריהם של אנשי הדר.

ראשוני הקבוץ התגוררו במושבה הדר לפני שעלו להתיישבות בכפר מחס.

ואלו הדברים :

...”ביום בהיר אחד נשמע רעש והמולה ופתאום עלתה רננה של קבוצת בחורים ובחורות, חלוצי קבוץ ”כרית” (כת רווקים יהיו תמיד), שמהכשרתם בחו”ל באו להמשיך אצלנו בדרכם להתיישבות קבע. הצעירות והצעירים הקימו אהלים למרגלות בתי הסוכנות שבגבעת ההכשרות....
...לא עברו ימים רבים ואליהם באו והצטרפו גם ארבעת המקוואים – זאב, איציל, חיים ויוסל. חברי הקבוץ התאזרחו במקום ומצאו עבודה לכל חבריהם וגם לבנות ובני ה”השלמה”, שבאו מארצות הברית.

...במרוצת הזמן הטביעו חברי הגרעין את חותמם על ועד הפועלים ועל לשכת הבודה במקום. בהיותם גוש מלוכד היה באפשרותם להשפיע על רוב הקולות בעת בחירות לוועד הפועלים.

... הזוג הראשון בקבוץ היה אברהמ'ל ורחל'ה. בתקופה שכולם גרו באהלים בוואדי, הם גרו בצריפון (ובל) 2x2. בחורף, בבוא הגשמים, נשטפו האוהלים ללא רחס.

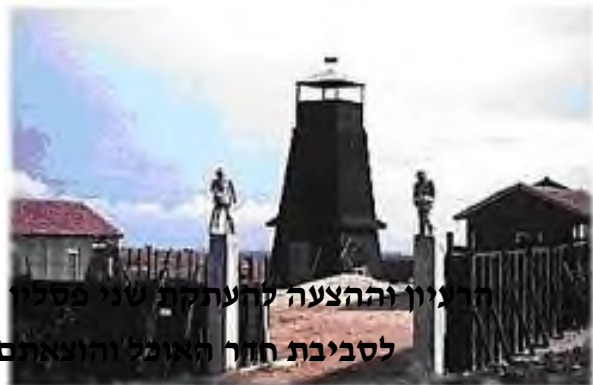
אחרי כן הגיעה תקופה, בה הם התיישבו בצריפים, שהקימו בעצמם, על הגבעה עם חדר אוכל גדול, שבנו בעצמם, ברחוב ההכשרות בבאר ב' (זוהי הגבעה שחזרנו אליה שנית בעת הפנוי להדר במלחמת השחרור במסגרת ”מבצע תינוק” – נ.ג.)

... בין שאר המלאכות בהדר קבלו עליהן חברות הגרעין לשמש כמטפלות וגננות במעון לפעוטות של הדר, לרווחת הורי הפעוטים. ילדי הדר נעזרו בהן בשיעורי אנגלית והי להן ביקוש גדול. שכר העבודה בשנים הראשונות במושבה הדר היה 18 גרושים (עם חור) ליום.

חלוצי כרית, שעבדו אצל משפחת לב (נוטע הפרדס הראשון קבלו 25 גרושים ליום. כמובן שלא היו אז בתי אריזה אזוריים וטרקטורים משוכללים, לכן הם ביצעו את כל העבודות בידיים (עידור, עישוב, נטיעה, קטיף, מיון ואריזה).

לאנשי הדר היו משקים גדולים של גידולים שונים, כך שעבודה לא חסרה.

חג שמח נורית גלינה

העיון וההצעה להערכת שני פסלים של נחקה (נחום רומבק)

לסביבת חחר האוכל והוצאתם משממונם

כמו רבים אחרים, גם אני בעד העתקתם למרכז ”המחנה” – הקבוץ. קרי, דשא חדר האוכל, המשמש גם בימים אלה מרכז חברתי קהילתי ואף שימושי לכל הגילים וכל הצרכים.

רעיון העברת פסליו המרשימים של נחקה למרכז זה, יחמיא למקום ולקהילה כולה, מה גם שבפסלים אלו טמון יסוד אוטוביוגרפי של המקום והקהילה. ואם תרצו היסטוריה-נוף – אדם. אנו כקהילה עושים הכל לזכור ולהזכיר את העבר וללמדו לדורות הבאים.

כמו בכל העולם, כל מדינה מציבה ומקימה מרחב נופי וסביבתי עם מרכיבים **ויזואליים**,

אמנותיים, היסטוריים וגנניים לבאים אליה.

שני פסליו של נחקה – המסקל והזורע – שידרו אז וימשיכו לשדר היום וגם מחר, מסר של עבודה, בניה וחקלאות, 3 אלמנטים עיקריים להקמת ישוב וקהילה. הם ממשיכים גם בימינו להקרין על העשייה היומיומית שלנו בכל אתר ואתר ובוודאי בקהילה קטנה כמו שלנו. אנו מנסים (ולא בהצלחה רבה) לשדר המשכיות והתחדשות. ללא ספק פסלים אלה מהווים, גם בעיצובם הראליסטי המרהיב, סמל תקופתי, אמנותי וזו זכות גדולה לנו ולדורות הבאים לראות יצירות אלו שתולות בנוף היום יום שלנו, קרוב ככל שניתן לגישה של קהלים רבים **ובכל הגילים**. אני מאמין שניתן לשמור על יצירות אלה ממפגעי ה סביבה והאדם. **א כ נ ע ר כ י ם !**

משה סעידי

נחקה (נחום רומבק 20.1.1991 – 7.10.1910) ותקופת יצירתו

יצירותיו של נחקה רובן ככולן נוצרו ועצבו בשנים אשר האמנות שירתה את הרעיון, עוד בטרם מלחמת העולם השנייה .

דפוסים שעוצבו בעולם הולך וגדל של הארצות הסוציאליסטיות והקומוניסטיות, הועברו והועתקו כמעט במלואם בשירות הקמת המדינה בדרך, כמו גם אחרי הקמתה. האמירה הישירה והלא מתחמקת של הקונצפט הוויזואלי בכל הקטיגוריות, לא השאירה מקום לדמיון וחשיבה חוקרת לגבי המוצע והמוצג- כמו אין שאלות. כל התשובות חקוקות באבן, בטון, ברזל, ברונזה ועוד. זוג הפסלים של נחקה – המסקל והזורע – כמו קפצו אלינו מאותו עולם של אמירה חד משמעית ונחושה, עד שנות ניפוץ חומת ברלין ב- 9.11.89. זרם זה של הריאלזם הסוציאליסטי **כיכב** גם אצלנו, כאן בארץ – ארץ המהגרים והנקלטים מכל קצוות תבל. המסר הוויזואלי והרעיוני היה חד, אחיד וברור בכל אותן שנים בהן מדובר. האמנות הישראלית **חיבקה** באופן חד ומיידי את הז'אנר הסוציאליסטי. אמנים כמו אהרון פריבר, קוסו אלול, דב מלינקוב, זאב בן צבי ועוד רבים רבים נוספים לא יכלו להתעלם ממכבשי התקופה וממרכיבים סביבתיים במכחול ובמפסלת, במוזיקה, בתנועה ובריקוד ובוודאי בספרות ובשירה. לנו – אמני התנועה הקיבוצית היה קל ביותר **ללכת שבי** אחרי אותה האמנות ששירתה את הרעיון.

עובדות כתובות ומפורטות יותר נמצא בספרים הרבים ואינספור אלבומי התקופה. מספיק לחזק אמירה זו אם נקרא עמוד או שניים ממאמרים כתובים. בספרו המסכם על התקופה של ידידי האמן והחוקר – יובל דניאלי (המעפיל) תחת השם- **נעלי עבודה**. הוא סוקר בהרחבה את האמנות בשרות הרעיון (הוצאת גבעת חביבה 1996) יצירותיו המוכרות של נחקה הן ללא ספק סדרה של צלליות, שחור לבן, המכסות את היום יום של התקופה החל מהקמת חומה ומגדל ב-1939 ואילך. כמוכן, תבליטי גטו וילנה, אשר בניגוד ליצירותיו הפסוליות, נחקה צובע את התבליטים באופן מושלם, ליצירת חוויה מזעזעת של גרוש יהודי פולין במהלך מלחמת העולם השנייה.

הפורטרטים הפיסוליים של חברי הקבוץ- רחליה ברוידא ז"ל, מירים ברעם ז"ל, הם שוב ושוב ריאליזם דק, עדין וחד משמעי של הגוף והנפש יחדיו.
אכן, אמן התקופה וחבר הקבוץ שלנו – כפר מנחם.
נחקה ז"ל היה המורה הראשון שלי בארץ, בתורת התלת מימד והפיסול ב-1951.

עם הצבת פסליו של נחקה – המסקל והזורע במרכז הקבוץ והקהילה, אנו מתייחדים עם האמן ותקופתו ההרואית והנוסטלגית כאחד.

משה סעידי

*מלשה מטעם קרן חבצלת לעיצוב היצירה האמנותית והמציאות האישית
הואסנקה השנה למשה סעידי
כהשתתפות במימון הוצאות הכרזות חבצלת מחקר וויזואלי ומעשי הנולא:
אמנות בארכיטקטורה של פי מנתן של אנלניו טאורי 1852-1926 סל 393*

קורות חיים – תקוה בן חורין

תקווה לבית אודם נולדה ב- 1915 בפתח תקווה לאביה אורי ולאמה מרים.
היא הייתה הבת השנייה מבין 4 בנות.
משפחתה גרה בנה שלום, אחת השכונות הראשונות של תל אביב ושם עברו נעליה שנות ילדותה.
אביה נולד באוקריינה ועלה לישראל בגלל היותו ציוני.
בארץ נעצר על ידי התורכים והיה בכלא בדמשק במשך שנה. שוחרר מהכלא באמצעות שוחד.
עקב קשיים כלכליים היגרה המשפחה לברוקלין שבארה"ב, שם נולדה אחותה הקטנה.
תקווה השלימה את לימודיה התיכוניים בברוקלין ולמדה בסמינר למורים לעברית.
תקווה הצטרפה לשה"צ ב- 1931, שם פגשה את יהודה והם התחתנו בברוקלין.

יחד הצטרפו לגרעין ה"צו" ושהו בהכשרה בניו יורק.
הם עלו ארצה עם הגרעין ב-1939 והצטרפו לקיבוץ כרית ששינה את שמו לאמריקה כרית ולאחר
מכן – כפר מנחם.
בשנותיה הראשונות בקיבוץ, עסקה תקווה בעיקר בהוראה ובחינוך של חברות הנוער הרבות
שהתחנכו בכפר מנחם.
במשך שנים רבות עבדה כמוזכירה טכנית של כפר מנחם, בזכות מיומנותה הרבה בהדפסה במכונת
כתיבה וידיעתה את השפות עברית ואנגלית על בוריין.
בכפר מנחם נולדו ארבעת ילדיהם: עמרם ז"ל, יוחנן ז"ל, מירה וברוך.
במלחמת ששת הימים שני הבנים עמרם ויוחנן שירתו בחזית הדרום.
באחד הראיונות אמרה תקווה: "אני זוכרת שזה העיק עלי מאוד ששניהם מגויסים".
כשבאו להודיע לה במזכירות על נפילת שני הבנים, היא כבר הבינה מה קרה ורק שאלה – "מי
משניהם?" והתשובה הייתה "שניהם" ותמיד הדהדה בראשה השאלה – "למה שניהם?"
בעת נפילתם יוחנן היה בן 22 ועמרם שהיה בן 28 היה נשוי לשולמית ואב לצור בן השנה וחצי.
השכול שינה באחת את חיי המשפחה כולה וחייה של תקווה השתנו מאותו רגע לבלי הכר.
ועם זאת המשיכה תקווה לקיים אורח חיים רגיל, ולהיות אהובה על סביבתה.
הולדת הנכדים והנינים הביאה אור לחייה.
בשנותיה האחרונות נחלשה וטופלה בביתה על ידי המטפלת המסורה אווה, עד שעברה לפני
כשנתיים לבית הדר בכפר מנחם ושם טופלה במסירות עד יומה האחרון.
בית כפר מנחם משתתף באבלה של המשפחה כולה.
יהי זכרה ברוך.

אלפי פעמים דמיינתי איך ארגיש ברגע הזה, בו אני נפרדת מתקוה. היא שמובאת לקבורה כאן בבית הקברות של כפר מנחם ליד יהודה מול קבריהם של עמרם ונני. היינו משפחה בקבוץ – יהודה, תקוה, עמרם, נני, אני וברוך. נולדנו בהפרשים גדולים אחד מהשני וגדלנו בבתי ילדים בחנוך המשותף. התרסקות המשפחה שלנו קרתה במלחמת ששת הימים - מאז ניסה כל אחד מאתנו, בדרכו שלו, לאסוף את השברים, למצוא את השפיות וכוחות הנפש להמשיך להתנהל ולבנות את חייו. לפעמים היה נדמה שצלחה דרכנו ולא טבענו בעוצמות הכאב ולפעמים לא כל כך. היום נאספנו פה כולנו להגיד שלום אחרון לתקוה, שהיא אמא שלי. לא קראתי לה אמא. ההסברים שקבלתי להרגל זה היו, שאנחנו ילדים של הקבוץ ולא של ההורים. בכלל, השאלות היותר אישיות ופרטיות, שניסיתי לשוחח עליהן עם תקוה, קבלו תשובות כלליות, שלא הביאו לשיתוף, פתיחות, קרבה ואינטימיות אליהן כל כך השתוקקתי.

הרבה אנשים בקבוץ ומחוצה לו אהבו, הוקירו וכיבדו מאוד את תקוה. השקט שלה, תבונתה ומסירותה אפשרו תחושת נינוחות ורוגע. את כל אלו האירה לי, לידה אגוזי ז"ל לפני כמעט 20 שנה. באחד מביקורי בקבוץ, פגשתי את לידה והיא אמרה לי, שהיא מעריצה את תקוה. "מעריצה?" שאלתי מופתעת

והיא ענתה לי – "כן בפרוש." "למה?" שאלתי. תשובתה הייתה שהיא מעריצה את תקוה שעומדת בזקיפות קומה ועם כח פנימי ועוצמה שקטה לצידו של יהודה, למרות הקשיים והווייתור הגדול שהיא עושה.

לשאלתי, האם זאת מטרת חיים אותנטית לחייו של אדם להקדיש ולהתאים אותם לבן זוגם? ענתה היא בחינניות לידאית – אם אדם לוקח זאת על עצמו ומבצע את זה בצורה כל כך מושלמת, כמו תקוה, ממני היא מקבלת את מלוא ההערכה ומדליית זהב. השיחה הזאת לימדה אותי המון על תקוה וכמובן סיפרתי לה על כך. יהודה היה נושא הדגל אחרי מלחמת ששת הימים – מנסה לשנות, לתקן עולם, יוזם, דוחף, מתעקש ומתעצבן. תקוה הייתה לצידו, מתאימה את עצמה, משתלבת ככל האפשר בעיסוקיו וסופגת את תיסכוליו.

תקוה אהבה הרבה דברים: את משפחתה המפוזרת בכל הארץ ובארצות הברית, יופי, בשול ואפיה, קריאה והאזנה להרצאות, אבל אהבתה למוזיקה ולשפה העברית עלתה על הכל. מי לא זוכר את הנסיעות המאורגנות לקונצרטים, אליהן הייתה מגיעה ברגע האחרון... פעם אחת (ואולי יותר) יצאה ההסעה בלעדיה כי לא הגיעה, אבל תקוה נחושה. היא תפסה טרמפים והגיעה לפני כולם (לפי הספור) לקונצרט. את אהבתה למוזיקה הורישתה תקוה לכל ילדיה. השפה העברית – ה' זאת הייתה גאוה ואהבה מיוחדת במינה. תמיד שיבצה בכל שיחה והזדמנות פניני לשון ועברית של שבת – "מירה ליה שכי לשונך", "הס מלהזכיר", "לא יאה ולא נאה", "לא מדברים סרה באחרים", כל אלו הן דוגמאות אחדות שנחרטו בי ומלמדות על אותו צורך עמוק, שלקחה תקוה על עצמה להיות בסדר! לא לפגוע ולהשמיץ, לא לפזר רוע, תמיד לעשות את הדבר הנכון, הטוב והצודק לטבת הכלל, או האחר, גם אם זה אומר לוותר על צרכיה ורצונותיה שלה.

לאחר פטירתו של יהודה לפני כ- 12 שנים לא היה נושא דגל יותר – אבד המרכז השואב והממקד. תקוה הייתה בבלבול ומצוקה גדולה. בעזרת רונה המופלאה ממשרד הביטחון, שמלווה שנים רבות את משפחתנו הגיעה אווה המטפלת לביתה של תקוה. 10 שנים טיפלה אווה ותמכה בתקווה לתפארת. באותם ימים ושנים הצליחו אווה ותקוה לבנות קשר הדוק, בטוח וחסם והשתיים הפכו לצוות של ממש. ברווחה, השקט והביטחון הזה פגשנו חלק אחר של תקוה משוחרר ונינוח, חוש הומור מחודד וציני מעט. היו עכשיו צחוקים, אמרות שפר, הכנסות מתחת לחגורה והרבה הרבה שירה.

בשנתיים האחרונות אווה לא יכלה לעמוד בעומס הטיפול ונפרדה מאתנו. בית הדר הפך להיות ביתה החדש. גם כאן, בבית הדר באו לידי ביטוי אישיותה הנעימה, צניעותה, השקט, הטקט וחוש ההומור הדק והנוקב. כששאלו את תקוה מה שלומך היום תשובתה הייתה "יוצא מן הכלל" ולפי הטון אפשר היה לנחש איזה יוצא מן הכלל הוא. תקוה זכתה לטיפול מסור ונוגע ללב מכל עובדי הבית הישראליים והפיליפינים ובראשם ז'וז'י ויפה, דני וענבל.

בשני ביקורי האחרונים ושהותי עם תקוה כבר לא כל כך הצלחנו לשיר. באחת הפעמים כשעינייה היו עצומות, שאלתי אותה האם היא עייפה, פתחה היא את עיניה ואמרה "כן!" שאלתי הבאה "האם את רוצה כבר ללכת לישון?" הסתכלה עלי ואמרה בנחישות "עוד לא!" במשבר הבריאותי של השבוע האחרון כנראה שאמרה כן! אני עייפה ורוצה כבר ללכת לישון.

חייה הארוכים של תקווה היו מלאים – הרבה מעברים, בחירות, בניה, עשייה חינוך ומעל הכל אתגרים אישיים. היא עמדה בכולם כמיטב יכולתה באצילות, יושר פנימי, נחישות ונעימות על כך היא מקבלת היום מדליית הצטיינות מכולנו ומדליית זהב מלידה ושאר חבריה, אליהם היא מצטרפת עכשיו עם מותה. היי שלום תקוה אמא שלי נוחי בשקט ובשלום על משכבך.

מירה

תקווה שלי הייתה אישה שמחה. היא רקדה, שרה וחייכה. האופטימיות שלה הקרינה על סביבתה וכל ילדותי סבבה סביבה, כמו סביב לא מעט ילדי האמריקאיים האחרים, חברים של הוריי. זכיתי להיות קרובה למשפחת בן חורין. בילדותי עמרם היה כמו אח שלי וכך בהמשך גם נני, מירה ובוקי.

התרועענו ובילינו המון יחד בטיולים, בחצר ובחדר בקיבוץ. יהודה לימד אותנו ותקווה שימחה אותנו אם זה בשירה או במחול. תמונות מילדותי רצות במוחי והן מלאות באורה המיוחד של תקווה – עם הילדים, במופעים, בחגים והכול מלווה במילותיה החמות. עד האסון הנורא שפקד את המשפחה. אך למרות הכאב, הצער והאבדן, תקווה המשיכה להיות חזקה – כמו תמיד ואף יותר. כמו סלע. אמנם היא התאבלה עד אחרית ימיה אבל לא נתנה לכך להעיב על סביבתה. לא הטריחה ולא הכבידה. היא המשיכה עוד שנים רבות בעבודתה במזכירות ותמיד שרתה את החברים בחביבות ובמאור פנים. נישואיה מחדש של שולמית נתנו לה הרגשה טובה והיא ליוותה את משפחתה ממרחק. גם נישואי צור עם ליאורה ובואם לחיות בכפר מנחם גרמו לה שמחה רבה. היא ידעה לשמוח במה שיש. בשנותיה האחרונות הסתגרה והייתה מנותקת יותר, אם כי קשרה קשר חם עם המטפלת שלה אווה ושמרה - ככל שיכלה - על קשרים עם ידידים שנתרו. לבסוף, לאט, לאט נפרדה מכולם עד אשר לא רצתה ולא יכלה יותר. תקווה אהבתי אותך מאוד! נתת לי אור. אהבתי את היושרה שלך, את האומץ, החוזקה והאופטימיות.

כעת, סגרת את מעגל חייך. יהי זכרך ברוך.

תלמה.

עם מירה וברוך והמשפחה כולה

אנו אבלים על מות חברתנו

תקווה בן חורין

לזכרה של תקווה אישה יקרה ואצילה שנגאלה מהעולם שכל כך התאכזר אליה. הקשר שלי עם יהודה ותקווה התחיל בנסיבות הטרגיות של מלחמת ששת הימים.

בסוף המלחמה, כאשר ישבנו בחדר המזכירות בדממת אל חוט וחיכינו לחיים בלכר, שיחזור מקצין העיר באשקלון, ידענו שיש חללים, אבל לא ידענו מי. באותם רגעים בבית ממול ישבה תקווה במזכירות הטכנית, ואנחנו לווינו בעינינו את חיים מילר המא"ז, שהלך להודיע לה על נפילתם של עמרם ויוחנן. כאשר פתח את דלת הכניסה למשרד שלה היא שאלה אותנו מי, והוא ענה לה שניהם.

אהבתי את תקווה ומאד הערכתי אותה.

אז באותם ימים רחוקים וקשים ליויתי את תקווה ויהודה יום יום במשך תקופה ארוכה, בה עבדנו יחד על הוצאת הספר לזכרם של עמרם ויוחנן "בני חורין". שעות אין ספור של פגישות ונסיעות לקצווי ארץ לפגוש אחד ועוד אחד, שיספר משהו על הבנים. תקווה בגודל נפשה וגבורתה יצרה אווירה, שאפשרה לכל אחד לדבר ולספר. אני זוכרת את הנסיעה המזעזעת לבארי לבית הקברות הזמני, להעברת הגופות לכפר מנחם ותקווה מאופקת ושקטה עד אימה. ועוד זיכרון, במסיבת השחרור לאילן וגדי, תקווה ויהודה יושבים במרכז האולם, וברגע מסוים נגש יהודה אל ראובקה וחיבק אותנו, ועם השמחה הגדולה לא נשארה שם עין יבשה.

תקווה אישה יפה צנועה, הופעה מטופחת בעדינות רבה, תמיד בלט ראש השיבה היפה, כמעט נחבאת אל הכלים, בעלת גוון קול צברי מובהק. חרוצה, מסורה מאד לעבודתה, תמיד היה נעים להיכנס למשרד בו עבדה, היא טיפלה בכל פניה בעניינות ובנועם. אני זוכרת היטב את תפקודה בתקופת מלחמת יום כיפור, כאשר היו רק שלושה מכשירי טלפון בקיבוץ, ואיך היא ארגנה את התקשורת, בין ההודעות שהגיעו מהבנים במלחמה לבין הוריהם. תיקווה נשאה בדממה ובאצילות רבה את חייה המאד לא פשוטים.

כך אזכור תמיד את תקווה אמא של עמרם ויוחנן, ואת אסונכם המשותף והבלתי נתפס, כל בני המשפחה, מירה ברוך צור ושולמית, והיום המשפחה המורחבת. אזכור את זה כאחד הדברים היותר משמעותיים שקרו בחיי.

נירה שויאר